

Norgga Sámiid Riikkasearvi njuolggadusat

Norgga Sámiid Riikkasearvi / Vuona Sámiij Rijkasiebrre / Nøørjen Saemiej Rijkasiebrre / Norske Samers

Riksforbund (NSR) njuolggadusat. Mearriduvvon NSR 44. riikkačoahkkimis, 7.–9.10.2016, Álttás.

§ 1 Namma

Searvvi namma lea Norgga Sámiid Riikkasearvi / Vuona Sámiij Rijkasiebrre / Nøørjen Saemiej Rijkasiebrre / Norske Samers Riksforbund. Searvvi namma lea Norwegian Sami Association engelasgillii. Searvvi namma oaniduvvo buot gielain NSR.

§ 2 Ulbmil

- Norgga Sámiid Riikkasearvi áigu ovddidit dásseárvvu, oktiigullevašvuoda ja ráfalaš ovttaseallima olbmuid ja álbmotjoavkkuid gaskkas ja árvvu olbmo luonddu sorjjasvuhtii.
- Norgga Sámiid Riikkasearvi áigu duohtan dahkat sápmelaččaid iešstivrenvuoigatvuoda ja váfistit sápmelaččaid boahtteáiggi oktan álbmogin iežaset guovllus.
- Norgga Sámiid Riikkasearvi áigu veahkehit ásahtit ja ollašuttit sápmelaš álbmotstivrejumi árrjalaš oassálastimiin sápmelaš stivrenorgánaid demokrátalaš válggain.
- Norgga Sámiid Riikkasearvi áigu váikkuhit ja ovddidit iešguđet lágan sámi kulturdoaimmaid ja fáldagaid guovddášdási, SOL ja báikkálaš servviid bokte.

§ 3 Giella

NSR váldogiella lea sámegiella. Sámeielain oaivvilduvvo davvi-, julev- ja lullisámegiella. NSR luohttámušolbmot ja čállingoddi galget eanemus lági mielde geavahit sámegiela sihke čálalaččat ja njálmálaččat. Báikkálaš servviin lea vuoigatvuohta oážžut vástádusa dan gillii mii geavahuvvo go váldet oktavuoda.

§ 4 Miellahttuvuohta

4.1 Miellahttuvuohta NSR:s lea báikkálaš servviid bokte. Ođđa báikkálaš searvvit dieđihit sisa čálalaččat ja ožžot buot vuoigatvuođaid go Riikkastivra dán mearrida. Sihke báikkálaš searvvit ja earkil olbmot fertejit dohkkehit NSR ulbmiliid ja njuolggadusaid. Njuolggá miellahttuvuohta sáhtta addojuvvot earkilolbmuid riikkastivrra sierranas árvvoštallama vuodul. Guovddáš dásis čállojuvvo miellahttoregisttar masa riegádanjahki čállojuvvo.

4.2 Miellahttuvuohta eaktuda máksojuvvon miellahttomávssu. Miellahttuvuohta guoská áigodahkii ođđajagimánu 1 beavvis juovlamánu 31 beavái seamma kaleandarjagis go miellahttodiva lea máksojuvvon.

4.3 Báikkálaš servviid njuolggadusat eai galgga rihkkut NSR ulbmilparagráfa. Báikkálaš servviin galgá leat doaibma mii lea demokrátalaččat huksejuvvon, ja sin njuolggadusat eai galgga rihkkut NSR njuolggadusaid.

4.4 NSR báikkálaš searvvit galget sáddet jahkeraporta ja dohkkehuvvon jahkediđáhusa ja rehketoalu maŋimuš čađahuvvon dohkkehuvvon jahkečoahkkimis, mii lea dollojuvvon searvvi njuolggadusaid mielde, jahkásaččat ovdal cuoŋománu 1. beavvi. Báikkálaš searvvit fertejit doallat jahkečoahkkima mas válljejit stivrra unnimusat juohke nuppi jagi.

4.5 Ánsomiellahttuvuođa sáhtta addit. Ánsomiellahttu galgá maid jahkásaččat máksit miellahttomávssu.

§ 5 Miellahttomáksu

5.1 NSR Miellahttomáksu lea seamma stuorisin buot miellahttošlájá mielde. Riikkastivra mearrida makkár miellahttošlájá NSR:s galget leat, ja jahkásaš miellahttomávssu juohke miellahttošládji. NSR gáibida miellahttomávssu báikkálaš servviid ovddas.

5.2 Miellahttodiva man guovddášhálldahus gáibida báikkálaš servviid ovddas galgá mannat njuolga ruovttuluotta báikkálaš servviide. Miellahttomávssu ruovttoluotta addin galgá dáinna lágiin dahkkojuvvo unnimusat oktii juohke jahkebealis.

§ 6 Riikkačoahkkín

6.1 Riikkačoahkkín lea NSR bajimuš orgána, ja lágiduvvo juohke nuppi jagi ovdal skábmamánu loahpa. Daid

jagiid go ii leat riikkačoahkkin , lágida organisašuvdna luohhtevašolbmuidkonferánsa.

6.2 NSR báikkálaš searvvit sáddejit áirasiid riikkačoahkkimii dan mielde galle máksi miellahtu sis leat gaskamearálaččat mañimus guovtti jahkemolsumis ovdal riikkačoahkkinjagi, jus riikastivra dohkkeha searvvi raportta § 4.4. Áirraslohku meroštallojuvvo ná:

- 0–15 miellahttolohku addá 1 áirasa riikkačoahkkimii,
- 16 miellahtu rájes gitta 25 miellahtu rádjái addet 2 áirasa riikkačoahkkimii,
- ja juohke ođđa álgojuvvon 25 miellahtu addet vel 1 áirasa.

6.3 Riikastivrras, nuoraidlávdegottis, SOL:as, válgalávdegottis ja NSR sámediggejoavkkus geatnegahttojuvvojit searvat riikkačoahkkimii. Sis lea ságastallan- ja evttohanvuoigatvuohta, muhto ii jienastanvuoigatvuohta.

6.4 Riikkačoahkkin galgá unnimusat gieđahallat:

- Válljet 4 čoahkkinjođiheddjiid
- Válljet 4 beavdegirječálliid
- Válljet guoktása vuolláičállit riikkačoahkkima beavdegirjji
- Báikkálaš servviid boddu
- Riikastivrra ja nuoraidlávdegotti doaibmadieđhusa, ja rehketoalu ja rehketoalloodárkkistanraportta
- SOL dieđáhusat doaimmaid birra, dan oktavuodas maiddá rehketoalu ja rehketoalloodárkkistanraportta
- Riikastivrra ja nuoraidlávdegotti doaibmaplánaid ja bušehtaid
- SOL doaibmaplánaid ja bušehtaid
- Riikkačoahkkincealkámušat
- Válljet jođiheaddji ja 2 nubbinjođiheddjiid
- Válljet 3 riikastivraáirasa ja guokte vuoruhuvvon várrelahtu guhtiige
- Válljet 2 várrelahtuid juohke stivraáirasii
- Válljet jođiheaddji ja 4 miellahtuid ja 5 vuoruhuvvon várrelahtu nuoraidlávdegoddái
- Válljet jođiheaddji, 2 miellahtu ja 3 vuoruhuvvon várrelahtu SOL:ii
- Válljet jođiheaddji ja 2 miellahtu válgalávdegoddái

Riikkačoahkkin sáhhtá ieš mearridit gieđahallat eará áššiid. Dása gáibiduvvo dábálaš eanetlohku.

6.5 Erenoamáš riikkačoahkkima sáhhtá lágidit jus riikastivra eambo go $2/3$ eanetloguin, dahje unnimusat bealli báikkálaš searvvit stivramearrádusaid bokte $2/3$ eanetloguin, dan gáibidit. Erenoamáš riikkačoahkkin gieđahallá dušše daid áššiid mat leat vuodđun erenoamáš riikkačoahkkima gohččumis.

6.6 Riikkačoahkkima gohččun galgá sáddejuvvon mañimusat 60 beavvi ovdal čoahkkima. Áššelistu galgá leat gárvvis 30 beavvi ovdal riikkačoahkkima. Buot riikkačoahkkima áššebápirat galget leat gárvásat mañimusat 10 beavvi ovdal riikkačoahkkima.

§ 7 Riikastivra

7.1 Riikkačoahkkimiid gaskkas, lea riikastivra NSR bajimuš orgána. Riikastivrras leat jođiheaddji, organisatuvrralaš nubbinjođiheaddji, politiikalaš nubbinjođiheaddji ja 3 stivraáirasat, NSR nuoraidlávdegotti jođiheaddji ja NSR parlamentáralaš jođiheaddji (dahje sámediggejoavkku áirras gean parlamentáralaš jođiheaddji nammada), dasalassin okta dain NSRa miellahttuin Sámerádis. Daid áigodagaid go NSR:s lea presideanta Sámedikkis, galgá son leat riikastivrras.

7.2 Riikastivra galgá:

- jođihit NSR doaimma riikkačoahkkimiid gaskkas, doaibmaplána, riikkačoahkkima eará mearrádusaid ja bušehta vuodul.
- ovddastit ja buktit cealkámušaid NSR ovdas.
- čađahit ovttasbarggu NSR joavkkuin Sámedikkis.
- dárbbu mielde olbmuide addit fápmudusa áimmahuššat NSR oamastemiid.
- lágidit dárbbášlaš čállingotti doaimmaid, dákko bokte maiddá rehketoalu ja revišuvnna lágideami.

7.3 Jodiheaddji gohčču riikkastivrračoahkkimii, ja jodihit čoahkkimiid. Galgá maiddá gohččojuvvot riikkastivrračoahkkimii jus unnimusat bealli stivraáirasiin dan gáibidit. Stivra lea mearridanválddálaš go unnimusat 5 stivraáirasat leat čoahkkimis. Jus jodiheaddji ii sáhte searvat, de juogo organisatuvrralaš dahje politihkalaš nubbinjodiheaddji jodiha čoahkkima.

7.4 Jodiheaddjái, organisatuvrralaš nubbinjodiheaddjái ja politihkalaš nubbinjodiheaddjái eai leat válljejuvvon várrelahtut. Jus sii eai sáhte searvat čoahkkimiidda de eará stivraáirasiid várrelahtut gohččojuvvojit čoahkkimii.

§ 8 Bargolávdegoddi

Riikkastivrračoahkkimiid gaskkas dahket jodiheaddji ja nubbinjodiheaddji guovttos bargolávdegotti mii galgá riikkastivrra ovddas jodihit searvvi riikkastivrračoahkkimiid gaskkas.

§ 9 Nuoraidlávdegoddi

9.1 NSR nuoraidlávdegottis (oaniduvvon NSR-N) lea jodiheaddji ja 4 miellahtu geaid riikkačoahkkinn vállje. Nuoraidlávdegoddi lea mearridanválddálaš go unnimusat 3 miellahtuin leat čoahkkimis. NSR-N:s lea bistevas sadii NSR riikkastivrras.

9.2 Nuoraidlávdegotti bargu lea:

- jodihit NSR nuoraiddoaimma riikkačoahkkimiid gaskkas, bušeahta ja doaibmaplána vuodul.
- buktit cealkámušaid NSR ovddas nuoraidásšiin.
- rekruthtet ja doalahit oktavuoda NSR báikkálaš nuoraidservviiguin.
- čađahit doaimmaid gos oahpásmuvvá nuoraiguin ja nuoraidorganisašuvnnaiguin sihke riikka ja riikkaidgaskasaš dásis.

9.3 Mearrádusat dahkkojit ovttamielalašvuodain.

§ 10 Sámi Oahppolihttu

10.1 Sámi oahppolihttu / Sáme oahppolihtto / Saemien øøhpehtimmiesiebrie / Samisk studieforbund (oaniduvvon SOL) lea sierra sámi oahppolihttu Ollesolbmooahpahuslága rámmaid siskkobealde.

10.2 SOL:s lea jodiheaddji ja 2 miellahtu geat válljejuvvojit NSR riikkačoahkkimis. Sáhtta dušše válljet NSR miellahtuid. SOL doaibma muddejuvvo NSR riikkačoahkkima mearriduvvon njuolggadusaid mielde.

§ 11 Sámediggejoavku

11.1 NSR sámediggejoavkkus leat NSR sámediggeáirasat.

11.2 Sámediggejoavku parlamentáralaš jodihangottis lea jodiheaddji, nubbinjodiheaddji ja okta miellahttu. Sii galget jodihit joavkku doaimmaid. Sámediggejoavku vállje parlamentáralaš jodihangotti.

11.3 Dárkilat njuolggadusaid sámediggejoavkku hámádaga ja doaimma birra, mearrida joavku ieš.

§ 12 NSR jodihangoddi

NSR jodihangottis lea NSR jodiheaddji, parlamentáralaš jodiheaddji, ja vejolaččat sámediggepresideanta. Sii čoahkkinnastet unnimusat oktii jagis. Jodihangoddi sáhtta earáid gohččut čoahkkimiidda dárbbu mielde. Buot fásta lahtu sáhttet gohččut čoahkkimii.

§ 13 Válgastivrrat

13.1 Riikkastivrra doaibmá našunála válgastivrran NSR:s sámediggeválggaid oktavuodas. Riikkastivrras lea ovddasvástádus plánet sámediggeválggaid riikkadásis, masa gullá hábmet našunála válgaprográmma ja bearráigeahččat ja doarjut válgabargguid biiredásis. Riikkastivrra galgá bearráigeahččat ahte válgabiires lea dušše okta NSR-listu. Dárkilat njuolggadusaid riikkastivrra ovddasvástádusa birra leat gávdnamis NSR listobarggu njuolggadusain.

13.2 NSR válgastivrrain biiredásis lea ovddasvástádus plánet, organiseret ja čađahit biires válgabargguid

Sámediggái. Válgastivrraid miellahtuid, geat galget leat NSR miellahtun, báikkálaš searvvit válljejit ovdal čakčamánu 1. beaivvi jagi ovdal válgajagi. Báikkálaš servviid mearrádusaid mielde, galget válgastivrras leat unnimus 3 miellahtu ja eanemusat 7 miellahtu. Juohke báikkálaš searvvis biires galgá leat unnimus 1 miellahtu. Ovttaskas báikkálaš searvvit sáhttet mearridit ahte eai hálit searvat válgastivrii. Dasto válljejuvvo vel okta miellahtu dan báikkálaš searvvis mas ledje eanemus miellahtut ovddit jagi, okta miellahtu das mas ledje nubbin eanemus jnv., gitta eanemusat 7 miellahtui. Biiriin gos lea dušše okta báikkálaš searvvi doaibmá báikkálaš searvi válgastivran. Válgastivrrat vuodđudit iežaset.

13.3 Válgastivrraid barggut sámediggeválggaide leat:

- fuolahit ahte NSR cegge listtu biires, juogo akto dahje ovttas earáiguin
- árvvoštallat, dahje mearridit listoovttasbarggu earáiguin, go dát lea ulbmilaš
- gohččut nominašunčoahkkimii ja leat nominašunlávdegoddi
- leat ovddasvástideaddji dasa ahte listtu deavdá formálalaš gáibádusaid ja nammadit listtu ovddasvástideaddji
- hálddašit válgagižžoruđaid ja deavdit sihkkaris rehketdoalu

13.4 Válgastivrrat doibmet dassáži go ođđa lea válljejuvvo. Válgastivra galgá rapporteret válgabargguid birra báikkálaš servviide ja Riikkastivrii ovdal válgajagi loahpa, oktan rehketdoaluin juhkkovuon ruđaid geavaheami ovddas.

§ 14 Eará lávdegottit

Riikkačoahkkinn dahje riikkastivra sáhtta nammadit eará lávdegottiid. Mandáhta mearrida riikkačoahkkinn dahje riikkastivra.

§ 15 Ovttdássásaš ovddasteapmi

NSR stivrrain, ráđiin ja lávdegottiin galgá bargat dan ala ahte lea ovttdássásaš ovddasteapmi sohkaileid gaskkas. Dábálaččat galgá válljet dahje nammadit olbmuid nu ahte unnimus 40 % goappáge sohkaileis lea ovddastuvvon buot NSR orgánain.

§ 16 Eará oasálastimat

NSR sáhtta oasálastit oasusfitnodagain ja vuodđudusain go dát lea ulbmillaš.

§ 17 Jienasteapmi

Jus njuolggadusain ii leat eará mearriduvvon, de čuovvovaš jienastannjuolggadusat adnojit vuodđun orgánain mat leat mearriduvvon njuolggadusaid bokte:

- Mearrádusaid dahká dábálaš eanetloguin. Dábálaš eanetloguin oaivvilduvvo; eanet go bealli addojuvvon jienain.
- Válggain galgá geavahit dievaslaš eanetlogu. Dievaslaš eanetloguin oaivvilduvvo; eanet go bealli sis geat lea čoahkkimis ja geain lea jienastannjuolggadus.
- Jienasteapmi dáhpáhuvet jienastannjuolggadus čájehemiin. Jus válggain lea okta guhte dáhttu čálalaš jienasteapmi, de galgá dan čađahit.
- Jus leat eanet go guokte evttohasa luohttámušdoaimmaide ja ii oktage sis oaččo dievaslaš eanetlogu, de galgaba dat guovttis geat oaččuiga eanemus jienaid oasálastit ođđa jienasteapmi. Erenoamáš jienasteapmi galgá leat čálalaš ja mearriduvvot dábálaš eanetloguin. Jus ain leat seamma olu jienat de fertte geassit vuorbbi mearridan dihte válggaid.

§ 18 Beavdegirjijt

Galgá fievrriduvvot beavdegirji daid stivrrain ja lávdegottiin mat leat mearriduvvon njuolggadusaid bokte. Beavdegirjiid galgá bidjat Internehtii, ja almmuhit báikkálaš servviide, biirestivrraide, NSR sámediggeáirasiidda, nuoraidlávdegoddá ja SOL:i. Riikkastivra sáhtta čilgehusa vuodul spiehkastit almmuhanmearrádusaid.

§ 19 Eretcealkin – lihccun

19.1 Sámediggeválggaid oktavuodas galget NSR luohttámušolbmot guoddit doaimmaideaset jus servet listtuide maid biire válgastivra dahje riikkastivra oaivvildit adnet gilvaleaddjin. Dat orgána mii lea válljen dán olbmo, dahje dat orgána mas dát olmmoš lea miellahtun, galgá dán oktavuodas fuolahit luohttevašolbmo lihccuma.

19.2 Báikkálaš searvvit ja báikkálaš servviid earjkilmiellahtut sáhttet cealkit eret miellahttuvuođa NSR:s. Eretcealkin galgá leat čálalaš ja lea doaimmas ovtta mánu maŋŋá go čálalaš eretcealkin lea joavdan. Eretcealkinmearrádus báikkálaš searvvis ferte gieđahallojuvvot báikkálaš searvvi jahkečoahkkimis, ja gáibida unnimusat $\frac{2}{3}$ eanetlogu.

19.3 Báikkálaš searvvit mat guokte jagi maŋŋálaga rihkkot § 4.4, sáhttet riikkastivra mearrádusa vuodul massi miellahttuvuođa. Báikkálaš searvvit mat barget NSR ulbmiliid, doaimma dahje njuolggadusaid vuostá, sáhttet massit miellahttuvuođa. Riikkačoahkkin mearrida lihccuma $\frac{2}{3}$ eanetloguin. Báikkálaš searvi masa ášši guoská, galgá beassat buktit cealkámuša riikkačoahkkimii ovdal go ášši mearriduvvo.

19.4 Earjkilmiellahtut mat barget NSR ulbmiliid, doaimma dahje njuolggadusaid vuostá, sáhttet massit miellahttuvuođa. Lihccunevttohus meannuduvvo báikkálaš searvvi jahkečoahkkimis. Lihccunmearrádus gáibida $\frac{2}{3}$ eanetlogu. Riikkastivra loahpalaččat mearrida lihccuma $\frac{2}{3}$ eanetloguin. Riikkastivra mearrádusa sáhttá guoddalit riikkačoahkkimii. Miellahttu geasa ášši guoská galgá beassat buktit cealkámuša ovdal go árvalus ovddiduvvo ja ášši mearriduvvo.

§ 20 Njuolggadusaid rievdadeapmi

NSR njuolggadusaid sáhttá dušše riikkačoahkkin $\frac{2}{3}$ eanetloguin rievdadit. Njuolggadusaid rievadanevttohusa sáhttá riikkastivra dahje báikkálaš searvi ovddidit. Njuolggadusrievdanárvalus galgá sáddejuvvot NSR čállingoddái maŋimusat 45 beaivvi ovdal riikkačoahkkima. Čállingoddi sádde rievdanárvalusa báikkálaš servviide unnimusat 30 beaivvi ovdal riikkačoahkkima. Njuolggadusaid rievdadeapmi fápmuibohtá dakkaviđe maŋŋilgo riikkačoahkkima dan lea dohkkehan.

§ 21 Heaittiheapmi

Mearrádus ahte heaittihit NSR gáibida $\frac{3}{4}$ eanetlogu 2 dábálaš riikkačoahkkimiin maŋŋálagaid. Heaittiheami oktavuodas galgá NSR opmodagaid juohkit báikkálaš servviide miellahttuloġu vuodul maŋemuš jahkemolsumis. NSR arkiivva galgá vejolaš heaittiheame oktavuodas addojuvvot Sámi Arkiivvi.